

РОЖДЕСТВЕНСКО СЛОВО

На Отца си подобен, Сине мой, как обедняваш и се уподобяваш на роб?

Как да Те положи в ясли на безсловесни – Тебе,

Който избавяш всички от безсловесие...?

(Миней, 24 декември по църковния календар, първи канон на утренята, осма песен, втори тропар)

**Възлюбени в родилия се Богомладенец братя и сестри,
чеда на Светата Православна Църква!**

Изречени от лицето на Божията Майка, тия думи не са само художествено слово, не са просто поетичен израз на религиозни идеи и чувства, а глъбинна истина, потапяне в тайната на Сина Божий и Сина Човешки, родил се от Майка Девица в този свят, разяждан от тление, подвластен на смъртта. Рождеството на нашия Спасител е събитие, което може да бъде изследвано по писмени извори, може да бъде припомняно, празнувано по най-различен начин, а може да бъде отминато и без внимание, може да бъде омаловажавано или отричано. За него би могло да се говори сухо и академично, или пък леко и увлекателно, би могло да се проповядва „професионално” – с повехнало или пък с умело църковно красноречие, но до неговия съкровен, надвремеви смисъл могат да се докоснат единствено смиреният ум и вярващото сърце – приютени, съгръвани, очиствани, обновявани в лоното на Църквата. Да, с втъканите в слово богословски съзерцания, молитвен трепет, удивление, благоговейно преклонение Църквата приобщава чедата си към великата тайна на благочестието – явяването на Бога в плът (ср. 1 Тим. 3:16).

Кой може да постигне с ум и да изрече със слово как подобният, единосъщният на Бог Отец Син Божий драговолно обеднява и става подобен на нас, робите на греха, като възприема нашата природа, нашите душа и тяло, нашата скръбна човешка плът? Ето в какви думи се излива наднебесното съзерцание на свети Григорий Палама: „Седящият на Херувими като Бог днес е положен на земята като Младенец. Невидимият за шестокрилите Серафими – на Когото не могат да съзерцават не само природата Му, но дори сиянието от славата Му, поради

което покриват с криле лицата си – днес е достъпен за земния взор и телесните очи, понеже прие плът. Полагащият на всичко предел и от нищо Неограниченият се вмества в набързо направени ясли. Този, Който държи всичко в шепата Си и го прави плътно и здраво, се пристяга с малки пелени... Владеещият неизчерпаеми съкровища драговошно се обрича на такава бедност, че за Него не се намира място в людско жилище...; и не само с раждането Си се облича в повалената наша природа Този, Който има една и съща природа с Всевишния Отец, не само приема тази крайна нищета, като се ражда в бедна пещера, но още от майчината Си утроба се причислява към робите – Той, Който по природа е Господар на целия свят.”

Слова–лъчи, изливащи се от тайната на благочестието. Слова, ословесени от предвечното Слово, което избавя всички от безсловесие.

Но защо, защо толкова много човеци тегнат назад към безсловесието? Защото са се втурнали към обилните трапези на този свят, защото са натезжали от натъпкани със земна пръст мисли и чувства. Нима люде, отдадени на безсловесие, могат да празнуват Рождеството на Този, Който ни избавя от безсловесието? Обредни ястия, кичозни пещерки с ясли и накичени елхи дори в православни храмове, магазини, глъч, суета – това ли е празникът Рождество Христово?... Има ли тук място за Христос, има ли тук място за Живия Бог, за Сина Божий, станал Син Човешки? Какво да речем за човешкото безумие, за човешкото безсловесие, което прокужда Христос от празника на Христовото Рождество? Нима нашето съвремие е лишено от христолики люде, които със слово, дух и живот благовестят тайната на благочестието?

Но нека не ни плаши крясъкът на безсловесието, нека и този въпрос да не внася смут в душите ни.

Наистина стихииите на света безмилостно шибат сетивата ни с шумното веселие, с изкуствените светлини на другия празник, на празника без Христа. Ала Христос незримо е със Своите люде до свършека на времената и Негови верни следовници има и ще има до свършека на времената. Ето, тук и там,

незабележимо за нас, двама, трима и още някои, още мнозина други редом с тях носят в душите си отблясък от Слънцето на правдата, носят искри от тайната на благочестието. В тези люде и чрез тези люде съкровено, тихо, смирено, и в същото време могъщо и непобедимо ще сияе великата тайна на благочестието, която се лее от песенното богословие на Църквата, струи от богословското свидетелство на светите отци, блика и от следните светоносни слова: днес „Този, Който облича небето с облаци, се повива с пелени; в ясли ляга Този, пред Когото трепет обзема Херувимите; в пещера се побира Този, Който изпълва всичко”.¹ На Него, Непостижимия и в непристъпното Му величие, и в неизразимото Му смирение, на въплътения Бог Слово, нашия Господ Иисус Христос, заедно с безначалния Негов Отец и Пресветия Благ и Животворящ Дух, единосъщна и неразделима Троица, подобава благодарение и слава, чест и поклонение сега, и всякога, и във вечни векове. Амин!

Честито Рождество Христово!

† Триадицкият епископ Фотий

¹ Миней, 22 декември, канон на повечерието, песен пета, втори тропар.